

Klasa I-III liceum

Przygotowanie do szkolnych rekolekcji wielkopostnych

Cel ogólny

Ukazanie rekolekcji jako czasu wewnętrznego nawrócenia.

Zachęcenie do podejmowania szczególnej pracy nad sobą.

Kształtowanie postawy wierności i zaufania wobec przebaczonego Ojca.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wymienia teksty źródłowe ukazujące miłosiernego Ojca,
- podaje warunki prawdziwego nawrócenia,
- wyjaśnia na czym polega prawdziwe nawrócenie,
- wyjaśnia od czego zależy owocne przeżycie rekolekcji,
- interpretuje tekst źródłowy,
- charakteryzuje postawę miłosiernego Ojca i powracającego syna,
- analizuje teksty mówiące o nawróceniu,
- ukazuje swoim życiem wdzięczność Bogu za dar nawrócenia,
- dowodzi słuszności postępowania miłosiernego Ojca,
- wskazuje wartości prowadzące do wewnętrznego nawrócenia,
- ocenia swoją postawę wobec Boga.

Metody

Analiza tekstu źródłowego, ekspozycja, praca w grupach, identyfikacja z postacią biblijną, rozmowa kierowana, mapa pojęciowa, pantomima, telegram, autorefleksja, śpiew.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, ilustracja przedstawiająca powrót syna marnotrawnego, plansza z napisem, mapa pojęciowa, markery, arkusze papieru.

PRZEBIEG KATECHEZY

Modlitwa

W świecie współczesnym wciąż dostrzegamy wiele braków, myśląc o sobie wiemy, że nie zawsze postępujemy zgodnie z przykazaniami Bożymi. Jesteśmy skłonni do złego. Szczególnie na dzisiejszej katechezie potrzeba nam pomocy miłosiernego Boga, by obdarzył nas swoimi darami, byśmy mogli poznać, czym jest prawdziwe nawrócenie. Dlatego wspólnie zaśpiewamy pieśń: „Ciągłe zacznym od nowa”.

Wprowadzenie

Na dzisiejszej katechezie będziemy mówić o Bogu, który w swojej wielkiej miłości do człowieka przebacza nam grzechy i jednoczy ze sobą i Kościołem.

Obecna katecheza będzie przygotowaniem do dobrego przeżycia rekolekcji i spotkania z miłosiernym Ojcem.

Na tablicy umieszczamy planszę z tematem katechezy: „Przygotowanie do szkolnych rekolekcji wielkopostnych”.

Czas Wielkiego Postu to szczególny okres w życiu każdego chrześcijanina. To czas, w którym rozważamy mękę i śmierć Jezusa Chrystusa. To czas szczególnej zadumy nad własnym życiem, czas nawrócenia i pokuty, czas Bożego miłosierdzia. Kościół, do którego należymy przychodzi nam z pomocą poprzez dni, które nazywamy rekolekcjami. Słowo „rekolekcje” – łacińskie *recollectio* – znaczy wewnętrzne skupienie, badanie sumienia, duchowe odnowienie, ćwiczenia duchowe. Rekolekcje to dni szczególnie poświęcone Bogu, w których podejmujemy refleksję nad wiarą, modlitwą i miłością do Boga. W Kościele trwa ciągle aktualne wezwanie Chrystusa do nawrócenia i pokuty – „Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię” (Mk 1,15).

- Co według was oznacza prawdziwe nawrócenie?
- Jakie warunki musimy spełnić, by Bóg przebaczył nam nasze grzechy?

Jezus Chrystus nie tylko wzywa nas do nawrócenia, ale na tej trudnej drodze ukazuje nam kochającego Boga, który przychodzi do nas ze swoją ojcowską miłością. O tej niezgłębionej i bezinteresownej miłości poucza nas Jezus Chrystus w swojej przypowieści o „synu marnotrawnym”.

Rozwinięcie

Na tablicy umieszczamy ilustrację przedstawiającą powrót syna.

Uczniowie wstają, zapalamy świecę, w chwili ciszy prosimy Boga, by pozwolił nam zrozumieć, w jaki sposób powinniśmy odpowiedzieć na Jego przebaczącą miłość.

Katecheta lub wcześniej przygotowany uczeń odczytuje Ewangelię.

„Pewien człowiek miał dwóch synów. Młodszy z nich rzekł do ojca: <Ojcze daj mi część majątku, która na mnie przypada>. Podzielił więc majątek między nich. Niedługo potem młodszy syn, zabrawszy wszystko, odjechał w dalekie strony i tam roztrwonił swój majątek, żyjąc rozrzutnie. A gdy wszystko wydał, nastał ciężki głód w owej krainie i on sam zaczął cierpieć niedostatek. Poszedł i przysłał do jednego z obywateli owej krainy, a ten posłał go na swoje pole, żeby pasł świnię. Pragnął on napęłnić swój żołądek strąkami, którymi żywiły się świnię, lecz nikt mu ich nie dawał. Wtedy zastanowił się i rzekł: Iluż to najemników mojego ojca ma pod dostatkiem chleba, a ja tu z głodu ginę. Zbiorę się i pójdę do mojego ojca, i powiem mu: <Ojcze, zgrzeszyłem przeciw Bogu i względem ciebie; już nie jestem godzien nazywać się twoim synem: uczyni mnie choćby jednym z najemników>. Wybrał się więc i poszedł do swojego ojca. A gdy był jeszcze daleko, ujrzał go jego ojciec i wzruszył się głęboko; wybiegł naprzeciw niego, rzucił mu się na szyję i ucałował go. A syn rzekł do niego: <Ojcze, zgrzeszyłem przeciw Bogu i względem ciebie, już nie jestem godzien nazywać się twoim synem>. Lecz ojciec rzekł do swoich sług: <Przynieście szybko najlepszą szatę i ubierzcie go; dajcie mu też pierścień na rękę i sandały na nogi! Przyprowadźcie utuczone cielę i zabijcie; będziemy ucztować i bawić się, ponieważ ten syn mój był umarły, a znów ożył; zaginął, a odnalazł się>. I zaczęli się bawić. Tymczasem starszy jego syn przebywał na polu. Gdy wracał i był blisko domu, usłyszał muzykę i tańce. Przywołał jednego ze sług i pytał go, co to ma znaczyć. Ten mu rzekł: <Twój brat powrócił, a ojciec twój kazał zabić utuczone cielę, ponieważ odzyskał go zdrowego>. Na to rozgniewał się i nie chciał wejść; wtedy ojciec jego wyszedł i tłumaczył mu. Lecz on odpowiedział ojcu: <Oto tyle lat ci służę i nigdy nie przekroczyłem twojego rozkazu; ale mnie nie dałeś nigdy koźlęcia, żebym się zabawił z przyjaciółmi. Skoro wrócił ten syn twój, który roztrwonił twój majątek z nierządnicami, kazałeś zabić dla niego utuczone cielę>. Lecz on mu odpowiedział: <Moje dziecko, ty zawsze jesteś przy mnie i wszystko moje do ciebie należy. A trzeba się weselić i cieszyć z tego, że ten brat twój był umarły, a znów ożył; zaginął, a odnalazł się>” (Łk 15,11-32).

Na tablicy umieszczamy planszę z tekstem:

„Ojcie zgrzeszyłem przeciw Bogu i względem ciebie, już nie jestem godzien nazywać się twoim synem” (Łk 15,18b-19a).

Praca w grupach.

Klasę dzielimy na cztery grupy. Uczniowie otrzymują karty pracy, arkusze papieru, markery oraz tekst Ewangelii (Łk 15,11-32). Czas pracy 10 minut.

Grupa I

Używając czasu teraźniejszego, napiszcie tekst perykopy biblijnej z pozycji ojca.

Grupa II

W imieniu syna przeżywającego głód w dalekiej krainie napiszcie telegram do jego ojca.

Grupa III

Przygotujcie pantomimę przedstawiającą spotkanie ojca z powracającym synem.

Grupa IV

Używając czasu teraźniejszego, napiszcie tekst perykopy biblijnej z pozycji starszego syna.

Po zakończeniu pracy następuje prezentacja.

W formie uzupełnienia należy zwrócić uwagę na postawę syna marnotrawnego i na warunki, jakie spełnił przychodząc do swojego ojca, by tu otrzymać przebaczenie. Zwracamy też uwagę na postawę ojca, który w swojej nieskończonej miłości z otwartymi ramionami przyjmuje swojego syna.

– Co powinniśmy uczynić, by zasłużyć na przebaczącą miłość Ojca?

Zwracamy uwagę na wewnętrzną przemianę serca.

Odpowiedź na nasze pytanie ukazuje nam Katechizm Kościoła Katolickiego.

Odczytanie i analiza tekstów.

„wezwanie Jezusa do nawrócenia i pokuty nie ma na celu najpierw czynów zewnętrznych, (...) postów i umartwień, lecz nawrócenie serca, pokutę wewnętrzną” (KKK 1430).

„Pokuta wewnętrzna jest radykalną przemianą całego życia, powrotem, nawróceniem się do Boga całym sercem, zerwaniem z grzechem, odwróceniem się od zła z odrazą do popełnionych przez nas złych czynów. Pokuta wewnętrzna zawiera równocześnie pragnienie i postanowienie zmiany życia oraz nadzieję na miłosierdzie Boże i ufność w pomoc Jego łaski” (KKK 1431).

– Na czym według Katechizmu Kościoła polega prawdziwe nawrócenie?

„Nawrócenie dokonuje się w życiu codziennym przez czyny pojednania, troskę o ubogich, praktykowanie i obronę sprawiedliwości i prawa, wyznanie win braciom, upomnienie braterskie, rewizję życia, rachunek sumienia, kierownictwo duchowe, przyjmowanie cierpień, znoszenie prześladowania dla sprawiedliwości. Najpewniejszą drogą pokuty jest wzięcie każdego dnia swojego krzyża i pójścia za Jezusem” (KKK 1435).

– Przez co dokonuje się prawdziwe nawrócenie?

„Serce człowieka jest ociężałe i zatwardziałe. Trzeba, by Bóg dał człowiekowi serce nowe. Nawrócenie jest najpierw dziełem łaski Boga, który sprawia, że nasze serca wracają do Niego: <Nawróć nas, Panie, do Ciebie wrócimy> (Lm 5,21). Bóg daje nam siłę zaczynania od nowa. Odkrywając wielkość miłości Boga, nasze serce zostaje wstrząśnięte grozą i ciężarem grzechu; zaczyna obawiać się, by nie obrazić Boga grzechem i nie oddalić się od Niego. Serce ludzkie nawraca się, patrząc na Tego, którego zraniły nasze grzechy” (KKK 1432).

– Dlaczego przy nawróceniu człowieka konieczna jest łaska Boża?

„Miłosierdzie samo w sobie, jako doskonałość nieskończonego Boga, jest również nieskończone. Nieskończona więc i nie wyczerpana jest gotowość Ojca w przyjmowaniu synów marnotrawnych wracających do Jego domu. Nieskończona jest gotowość i moc przebaczenia mając swe stałe pokrycie w niewysłowionej wartości ofiary Syna. Żaden grzech ludzki nie przewyższa tej mocy ani jej nie ogranicza. Ograniczyć ją może tylko od strony człowieka brak dobrej woli, brak gotowości nawrócenia, czyli pokuty, trwanie w oporze i sprzeciwie wobec łaski i prawdy, a zwłaszcza wobec świadectwa krzyża i zmartwychwstania Chrystusowego. I dlatego też Kościół wyznaje i głosi nawrócenie. Nawrócenie do Boga zawsze polega na odkrywaniu miłosierdzia, czyli owej miłości, która cierpliwa jest i łaskawa na miarę Stwórcy i Ojca” (Jan Paweł II, *Dives in misericordia*, 13).

– Co mówi Jan Paweł II na temat nawrócenia i miłosierdzia?

To właśnie Bóg daje nam siłę zaczynania od nowa. Nie jesteśmy pozostawieni sami sobie, ponieważ Duch Święty, który „przekonuje świat o grzechu” (J 16,8) i ujawnia grzech, jest zarazem także Pocieszycielem, udzielającym ludzkiemu sercu łaski skruchy i nawrócenia.

Zakończenie

Każdy z nas potrzebuje oczyszczenia, nawrócenia, stale potrzebujemy pokuty. Kochający Bóg wychodzi na nasze spotkanie dając nam szczególnie czas zadumy nad naszym życiem. Jest to czas rekolekcji, czas duchowego odnowienia. Nawrócenie wymaga przyznania się do popełnionego błędu, niewierności, grzechu. Jednak uznanie grzechu jest tylko częścią nawrócenia. Musi się z nim łączyć przekonanie, ufność, że Ojciec przyjmie człowieka i pozwoli z Nim przebywać. Chodzi więc o obudzenie w sobie nadziei, że Bóg Ojciec ma moc, a przede wszystkim chce człowieka z niewoli grzechu wyzwolić.

W Ewangelii została pokazana droga prawdziwie wewnętrznego nawrócenia.

– Od czego zależy właściwe przeżycie rekolekcji?

– Jakie warunki musimy spełnić, uczestnicząc w rekolekcjach, byśmy zasłużyli na przebaczącą miłość Ojca?

Na tablicy umieszczamy przygotowaną wcześniej mapę pojęciową.

Uczniowie swoje przemyślenia zapisują na kartkach, a następnie umieszczają na przygotowanej przez katechetę mapie pojęciowej. (W tej części pracy chodzi o ukazanie pięciu warunków sakramentu pokuty.)

Jeżeli uczniowie zapiszą kolejne warunki sakramentu pokuty, to w zależności od czasu, jaki nam zostaje, tę część pracy uczniów poszerzamy o polecenie dopisania w sposób hasłowy kolejnych warunków, z których wynika dobrze zrobiony rachunek sumienia, żal za grzechy, postanowienie poprawy, szczerza spowiedź i zadośćuczynienie. Jeżeli zabraknie czasu na katechezie, to tę część pracy uczniowie mogą dokończyć w domu.

Jeśli dobrze wykorzystamy czas rekolekcji, jeśli w czasie nauk rekolekcyjnych odkryjemy niezgłębianą miłość Boga do każdego z nas, to możemy mieć nadzieję, że Bóg przebaczy nam nasze grzechy. Z pokutą ściśle związany jest trud i umartwienie. Wiemy że czas rekolekcji to dni wolne od zajęć szkolnych, ale jest to czas, w którym Bóg zaprasza nas na spotkanie ze sobą.

Doprowadzamy do chwili refleksji. Prosimy, by uczniowie wstali.

Pomyślmy:

- Jak często zastanawiam się nad swoim postępowaniem?
- Jak często mówię Bogu o swoim życiu?
- Kiedy ostatni raz wracałem do swojego Ojca w sakramencie pokuty?
- Jak wyglądają moje spotkania z Bogiem w czasie wieczornej modlitwy?
- Jak często pozwalam kochającemu Bogu, by prowadził mnie przez życie?

Świadomi swoich grzechów w chwili ciszy przeprósimy Boga za wszystko, w czym nie byliśmy wierni i zerwaliśmy przyjaźń z Nim.

Możemy wspólnie zaśpiewać pieśń: „Panie przebacz nam” lub odmówić „Akt żalu”.

Postaramy się dobrze przeżyć czas rekolekcji.

Zapoznajemy uczniów z programem rekolekcji i zachęcamy do wzięcia udziału.

Każdy uczeń otrzymuje program rekolekcji.

Zeszyt ucznia

Zapis do zeszytu mogą stanowić treści wypracowane w czasie analizy tekstów źródłowych.

Praca domowa

Napisz, co należy uczynić, aby spotkanie z kochającym Ojcem w czasie rekolekcji wydało upragnione owoce nawrócenia.

W czasie wieczornej modlitwy poproś Boga, by pomógł ci poznać twoje życie i otworzył twoje serce na wewnętrzną przemianę.

Modlitwa

Katechezę kończymy chwilą osobistej modlitwy, w której prosimy Boga, byśmy mogli dostrzec to, co w naszym życiu jest złe, byśmy umieli wracać do Niego w sakramencie pokuty i mieli nadzieję, że Dobry Ojciec wyjdzie nam na spotkanie i daruje nam nasze grzechy.

Po chwili ciszy.

Jednoczy nas poczucie słabości i grzechu, poczucie winy, a także pragnienie, by się coś w nas zmieniło, by było lepiej w naszym osobistym życiu i współżyciu z innymi.

Łączy nas również Jezus Chrystus, Ten który nie zapomniał o nas nigdy, który dla nas podjął tajemnicę męki i śmierci na krzyżu, i dla nas zmartwychwstał. Także i teraz Jezus Chrystus wzywa nas, zebranych tutaj, do nawrócenia i pokuty do walki z egoizmem, niedbalstwem, które w sobie odkrywamy.

Na zakończenie możemy odczytać słowa Psalmu 51 lub zaśpiewać pieśń: „Pustą, samotną drogą”.

„Zmiłuj się nade mną, Boże, w swojej łaskawości,
w ogromie swego miłosierdzia wymaż moją nieprawość.

Obmyj mnie zupełnie z mojej winy
i oczyść mnie z grzechu mego!

Uznaję bowiem moją nieprawość,
A grzech mój jest zawsze przede mną.

(...) odwróć oblicze swe od moich grzechów,
wymaż wszystkie moje przewinienia.

Stwórz, o Boże we mnie serce czyste
i odnów we mnie moc ducha” (Ps 51).